

III. ÚS 353/2012

[]

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 353/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti T., s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. F. P., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 118/2009 a jeho rozsudkom zo 17. augusta 2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžf 66/2011 a jeho rozsudkom z 15. decembra 2011 a takto

rozhodol:

Sťažnosť T., s. r. o., odmieta ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. apríla 2012 doručená sťažnosť spoločnosti T., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. F. P., Advokátska kancelária, B. (ďalej len „advokát“), doplnená písomným podaním doručeným ústavnému súdu 23. apríla 2012, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 ods. 1 dohovoru postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 118/2009 a jeho rozsudkom zo 17. augusta 2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžf 66/2011 a jeho rozsudkom z 15. decembra 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že o žalobe sťažovateľky rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 23 S 118/2009 zo 17. augusta 2011 tak, že žalobu sťažovateľky zamietol. Sťažovateľka proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Sžf 66/2011 z 15. decembra 2011 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

Zo sťažnosti a z jej príloh tiež vyplýva, že Ing. I. K., B. (ďalej len „splnomocnenec“), splnomocnil advokáta na podanie tejto sťažnosti, pričom mal tak konať v mene sťažovateľky ako splnomocnenec konateľa sťažovateľky na základe priloženej plnej moci zo 4. mája 2006. Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že napadnutým postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 118/2009 a jeho rozsudkom zo 17. augusta 2011, ako aj napadnutým postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžf 66/2011 a jeho rozsudkom z 15. decembra 2011 došlo k porušeniu označených práv, a to z dôvodu arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí označených súdov, ktoré sa podľa jej názoru nevysporiadali s jej zásadnými námietkami týkajúcimi sa nezákonnosti daňovej kontroly z hľadiska dĺžky

jej trvania a nezákonne získaných dôkazných prostriedkov, na ktoré sa v označených konaniach nemalo prihladať. Sťažovateľka zastáva názor, že napadnuté rozhodnutia sú nezákonné a z tohto dôvodu aj ústavne neakceptovateľné a porušujúce jej označené práva.

V závere sťažnosti sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby o sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

1. Základné právo sťažovateľky (spoločnosti T. s.r.o.) upravené v článku 6 a 13 Dohovoru a čl. 46 a 48 Ústavy SR postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR č.k. 5 Sžf/66/2011 zo dňa 15.12.2011 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23S/118/2009-76 zo dňa 17.08.2011 porušené bolo.
2. Rozsudok NS SR č.k. 5 Sžf766/2011 zo dňa 15.12.2011 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.
3. Spoločnosti T. s.r.o. priznáva finančné zadostučinenie vo výške nevráteného nadmerného odpočtu DPH, t.j. vo výške 441.180,- SKK = 14.644,49 EUR a trovy právneho zastúpenia vo výške 622,74 EUR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zamerá na posúdenie, či posudzovaná sťažnosť je podaná oprávnenou osobou.

Podľa názoru ústavného súdu treba sťažnosť považovať za podanú zjavne neoprávnenou osobou. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy totiž možno vyvodiť, že aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti majú iba tie osoby (fyzické alebo právnické), ktorých základné právo alebo sloboda boli porušené. V danom prípade by za takú osobu bolo možné považovať sťažovateľku, pokiaľ by ústavný súd mal za preukázané, že sťažnosť podala sťažovateľka. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 56/98) sťažnosť nemôže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namietá porušenie základných práv alebo slobôd iných osôb, nie svojich, a že ak fyzická osoba nebola účastníkom konania, v ktorom sa vynieslo rozhodnutie napadnuté ústavnou sťažnosťou, nemôže sa úspešne domáhať zrušenia tohto rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 34/95, II. ÚS 50/08).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd totiž zistil, že L. B., T. (ďalej len „konateľ“), ako konateľ sťažovateľky udelil plnú moc splnomocnencovi 4. mája 2006. Splnomocnenec následne splnomocnil advokáta Mgr. F. P. na základe plnej moci z 30. marca 2012, aby v mene sťažovateľky podal posudzovanú sťažnosť. Zo znenia splnomocnenia zo 4. mája 2006 vyplýva, že konateľ vo svojom mene, teda nie úkonom sťažovateľky, splnomocnil splnomocnenca „ku všetkým úkonom, ktoré súvisia s podnikateľskou činnosťou“ sťažovateľky. Ako sa ďalej v texte uvedeného splnomocnenia uvádza, „splnomocnenie je vydané bez obmedzení v rozsahu práv konateľa spoločnosti a platí až do jeho písomného odvolania.

V rámci tohto splnomocnenia je Ing. I. K. splnomocnený ku všetkým úkonom, týkajúcich sa realizácie výskumnej činnosti súvisiacej s projektom úpravy mastenca ako aj k uzatváraniu zmlúv na prevod práv k patentu na úpravu

mastenca... a práv ku know-how označovaných ako patent Z.

V tejto súvislosti je splnomocnený aj ku všetkým úkonom a rokovaniam súvisiacich s problematikou projektu úpravy mastenca.“ .

Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) ak je podnikateľ fyzická osoba, koná osobne alebo za neho koná zástupca. Právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca.

Podľa § 13 ods. 2 Obchodného zákonníka ustanovenia tohto zákona o jednotlivých obchodných spoločnostiach a o družstve určujú štatutárny orgán, ktorého konanie je konaním podnikateľa.

Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach robia tí, ktorí sú na to oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby, zakladacou listinou alebo zákonom (štatutárne orgány).

Z citovaných ustanovení Obchodného zákonníka a Občianskeho zákonníka podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že právne úkony právnickej osoby robia predovšetkým štatutárne orgány právnickej osoby, hoci nie je vylúčené, že úkon právnickej osoby môže vykonať aj zástupca na základe plnej moci, prípadne iné zákonom kvalifikované osoby (napr. prokurista, likvidátor, správca konkurznej podstaty a pod.). Štatutárny orgán právnickej osoby je ex lege oprávnený na všetky právne úkony, ktoré právnická osoba môže urobiť. V prípade zastúpenia právnickej osoby na základe plnej moci môže konanie zástupcu priamo zaväzovať právnickú osobu, ale len v rozsahu udelenej plnej moci.

Z plnej moci udelenej splnomocnencovi 4. mája 2006, na základe ktorej splnomocnenec udelil plnú moc advokátovi na podanie tejto sťažnosti v mene sťažovateľky, však podľa názoru ústavného súdu nevyplýva, že táto plná moc, hoci bola udelená splnomocnencovi ako generálna plná moc na „všetky úkony“ a „v rozsahu práv konateľa spoločnosti“, zahŕňa aj oprávnenie podať ústavnú sťažnosť, respektíve splnomocniť advokáta na podanie ústavnej sťažnosti. Ústavný súd pripomína, že pre posúdenie oprávnenia zastupovať sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom je základným procesným prameňom práva ustanovenie § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Citované zákonné ustanovenie procesného poriadku (vo vzťahu k iným právnym predpisom ide o predpis *lex specialis*) vymedzuje nevyhnutné náležitosti právneho zastupovania v konaní pred ústavným súdom, ktoré musia byť splnené a ktoré nie je možné zmluvne ani inak obmedziť (m. m. I. ÚS 339/2012).

Ústavný súd bez toho, aby meritórne posudzoval platnosť udelenej plnej moci konateľa sťažovateľky splnomocnencovi, konštatuje, že v okolnostiach posudzovaného prípadu postačil pre záver o nepreukázaní zastupovania sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom fakt, že v plnej moci zo 4. mája 2006 nie je výslovne uvedené, že splnomocnenec je oprávnený podať ústavnú sťažnosť a splnomocniť advokáta na podanie ústavnej sťažnosti v mene sťažovateľky. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že na základe predloženej plnej moci zo 4. mája 2006 splnomocnenec nemohol účinne udeliť plnú moc advokátovi na zastupovanie sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky dospel k záveru, že sťažnosť podala osoba, ktorá zjavne nebola oprávnená konať za právnickú osobu v konaní pred ústavným súdom, a preto sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Nad rámec uvedených dôvodov ústavný súd dodáva, že zo znenia splnomocnenia zo 4. mája 2006 nie je možné jednoznačne určiť, či je udelená v mene spoločnosti, alebo ju udelil konateľ spoločnosti ako fyzická osoba, z čoho vyplývajú pochybnosti, či mal splnomocnenec zastupovať sťažovateľku alebo konateľa sťažovateľky ako fyzickú osobu pri právnych úkonoch spadajúcich do právomoci konateľa v rámci výkonu jeho funkcie.

V prvom prípade, ak by sa predmetné splnomocnenie malo interpretovať tak, že je udelené spoločnosťou a v rozsahu oprávnenia robiť právne úkony spoločnosti vo všetkých veciach, ústavný súd považuje za potrebné ako *obiter dictum* vysloviť názor, že by išlo o právny úkon absolútne neplatný podľa (§ 39 Občianskeho zákonníka), pretože zo zákona (§ 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka) patrí tento rozsah právomoci výlučne iba konateľom. S tým úzko súvisí otázka princípu publicity (do obchodného registra sa zapisujú iba konatelia, prípadne prokuristi) a na to nadväzujúca požiadavka právnej istoty najmä u tretích osôb, ale aj spoločnosti samotnej, keďže nie je zrejmé, či by v týchto prípadoch robili právne úkony spoločnosti po udelení plnej moci konateľ a splnomocnenec popri sebe alebo iba splnomocnenec a pod.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2012